

ES PI GROS

Lloret de Vistalegre

BUTLLETÍ INFORMATIU N°76

NOVEMBRE 1990

PRENSA
COMUNICACIÓ

ES PI GROS

Lloret de Vistalegre

Butlletí informatiu nº 76

NOVEMBRE 1990

Lloret de Vistalegre

Dipòsit Legal: PM 623/79

ADREÇA

Costa des Pou, nº 13
Lloret de Vistalegre

IMPRESSIÓ

"Apóstol y civilizador"
Petra

BESTIARI

Jo tenc un puput pintat
tancat a dins una bossa,
i en veure alloteta rossa,
tatac, ja li ha amollat.

Es puput de sa muntanya
canta i diu sa veritat.
Com ses cabres duran llana,
ses dones faran bondat.

Es puput i es mussol
tots dos fan una tonada:
es puput canta amb so sol
i es mussol de vetlada.

Si voleu prendre la fresca,
sortiu en es carreró
i veureu una maror
de puputs que tenen cresta.

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels
seus autors.

EDITORIAL

La informació és una eina que posa a l'abast de totes les persones una sèrie d'avantatges que poden esdevenir decisius per a llur futur. Per aquest motiu, és ben encoratjador que les notícies no tenguin fronteres, ni físiques ni ideològiques, perquè només una persona informada de la gran quantitat de fets que ocorren al món, però que incideixen directament en la vida de tots, només aquestes persones podran fer-se una idea de la realitat i podran prendre les mesures adients per tal d'afrontar-la.

Lloret és un poblet del centre de Mallorca allunyat, en principi, del vaivé turístic i del procés deshumanitzador que comporta la idea del "progrés" dels empresaris, deshumanització en tots els vessants. Però alerta! ¿sabeu, tal volta, que hi ha algunes finques que estan preparades per rebre molta quantitat de gent? ¿sabeu que moltes finques estan en mans estrangeres? ¿sabeu que la mà d'obra no ha pervingut de Lloret? ¿sabeu, per cert, que a Lloret hi ha una possessió en el programa agroturístic i que ni tan sols l'Ajuntament n'està assabentat? ¿sabeu que la Llei de Costes no permet edificar a primera línia de la mar els pocs llocs que encara queden? Com a conseqüència, el perill més greu que hi veiem és que una vegada destrossada tota la costa de Mallorca ara vulguin fer el mateix amb la part interior. Perquè no ens enganyem: ¿quin empresari sense escrúpols deixarà en mans dels pagesos l'explotació turística de la finca? ¿qui voldrà conrear la terra si és més còmode el sector del servei? No voldríem que passàs el mateix que ha passat a la costa: si perdem un sol metre de terra, si l'abandonam, aquesta vegada podrem dir adéu a tantes coses que ni "la mare que ens va parir no ens reconeixerà". Depèn de nosaltres, tal volta massa: no hauríem de romandre exposats a carn viva a tantes responsabilitats; dubtam si mai hi estarem, de preparats.■

ES PI GROS

L'AGROTURISME I LA REALITAT

Darrerament se'n parla molt, d'agroturisme. Més o menys han començat a tractar-se amb seriositat els projectes durant els darrers anys, quan la denominada crisi turística ha afectat més les zones litorals de la nostra illa.

Per la premsa sabem que a Mallorca hi ha prop de 18 finques que es dediquen a l'agroturisme i que també a Lloret n'hi ha alguna, encara que a l'Ajuntament no hi ha constància que cap construcció s'hagi dirigit cap a la nova modalitat de turisme barrejat amb alguna dosi d'agricultura.

Encara que no coneixem amb certesa la finca (o finques) que al nostre terme es puguin dedicar a l'activitat, tots els indicis apunten a una possessió, prop del Cementeri, que en els darrers anys ha estat completament remodelada i on s'hi observa un cert moviment de cotxes no habitual al nostre foravilla. També podríem parlar d'unes construccions a la zona de Ca Ets Alemanys, però en aquest cas la cosa no pareix tan clara i, fins i tot, les obres no estan encara acabades.

Si tots els exemples que podem trobar a Mallorca són com els que tenim a

prop nostre, no du massa feina deduir que es cau en un error a l'hora d'anomenar-lo agroturisme. La idea inicial pareixia encoratjadora: introduir el turisme a les zones rurals com un element potenciador de l'agro.

Tot això no s'està complint i els exemples són a la vista. Les terres que envolten els complexos que actualment s'han remodelat per donar cabuda a l'agroturisme estan gairebé abandonades. Els turistes que podran venir a passar uns dies al nostre poble es limitaran únicament a fer d'això, de turistes convencionals. No hi ha res del treball al camp, ni d'allotjament de turistes per complementar les entrades econòmiques que aquell dóna.

És senzill, no hi ha cap explotació agrícola a la que donar suport. Les obres de remodelació de les cases de possessió s'han fet dirigides a acondicionar l'oferta a les demandes nòrdiques.

Cal reconèixer-ho, hi ha hagut un bon plantejament. Després d'haver massificat el litoral ha arribat l'hora d'explotar els municipis de l'interior a través de l'agroturisme.

No volem ser aus de mal averany, però el procés de degradació no té perquè ser diferent al d'altres llocs. També a les zones litorals es va començar amb un bon fi i tots sabem on, poc a poc, ha conduït el tema. Pot ésser que hi hagi alguna possessió on es practiqui realment l'agroturisme, però el que ens

AGROTURISMO: SOLUCION A LA CRISIS. FASE 1: UN ENTORNO IDILICO PARA UNA NUEVA IDEA...

FASE 2: EL "GUIRI" NECESITA ALGO MAS QUE LO QUE CULTIVA...

FASE 3: HAY ALGO QUE ESTORBA AHI EN MEDIO...

FASE 4: .... UN ARCHIPELAGO EN ESTADO TERMINAL...

sembla clar és que no és ni aquí, ni a Manacor, ni a Santa Eugènia, ni a...

UN POC D'HISTÒRIA

A l'Estat Espanyol, l'antecedent de l'agroturisme va esser l'anomenat "Programa de Vacaciones en Casas de Labranza" que s'inicià l'any 1968 a càrrec dels ministeris d'Agricultura i de Turisme i que es concretà com a tal l'any 1984.

Aquest programa consistia en la concessió de subvencions i préstecs per adobar habitacions amb finalitats turístiques. L'any 1985 la "Secretaria General de Turismo" publicà dues ordres per concedir subvencions a qualsevol empresa que tengués com a finalitat la promoció i comercialització d'aquest tipus de turisme. Cinc empreses gaudiren d'aquestes ajudes a Extremadura, Astúries, Aragó i València.

Malgrat tot, en l'actualitat no existeix cap legislació conjunta a l'Estat Espanyol que reguli aquest tipus d'activitats i són les comunitats autònomes les que les estan legislant. En aquest existeix legislació sobre activitat agroturística a Aragó, Astúries, Galícia i País Basc. A les Illes Ba-

lears s'està pendent d'ella, encara que tant el President del Govern, Gabriel Cañellas, com el Conseller de Turisme han donat el seu vist i plau per dur aquesta normativa al Parlament Balear.

A nivell estatal funciona la "Asociación para

la Promoción de Intercambios y Agroturismo" (APIA). Aquesta associació, el president de la qual és el mallorquí Ventura Rubí (propietari de Ca s'Hereu, a Son Servera), intenta contactar amb tots aquells sectors o realitzacions que ja existeixen en aquest

QUÈ ÉS L'AGROTURISME?

És segur que molts us demanareu, què és això de l'agroturisme? Doncs l'agroturisme és una activitat que consisteix en la recepció i hostatge de persones a les seves cases de foravila, per part dels empresaris agraris, de manera que esdevé un complement de les seves activitats agropecuàries.

La modalitat, que s'encunyà a Suïssa a principis de la dècada dels '70, és considerada per uns com un complement que rendibilitza subsidiàriament l'activitat agrària, mentre que per altres significa la desfeta definitiva de l'agricultura. Hom pensa que, si l'activitat es manté dins uns límits raonables i equilibrats, pot representar una experiència positiva, ara bé, dubtam de la capacitat i voluntat

de les administracions del país pel que fa a una oportuna i adequada regularització d'aquesta activitat. De manera que, com sempre, la bondat de l'invent dependrà en darrera instància de l'Administració.

A Mallorca hi ha unes devuit finques que es dediquen a l'agroturisme, repartides pels termes d'Artà, Pollença, Vilafranca, Lloret, Felanitx, Llubí, Manacor, Son Servera, Binissalem i Santa Eugènia.

Els potencials turistes d'aquesta modalitat podrien esser els tan sovint invocats turistes de qualitat, gent d'una posició social mitjana/alta, titulada, o, si més no, dotada de sensibilitat envers la natura, els costums, la història i la idiosincràsia d'altres pobles. ■

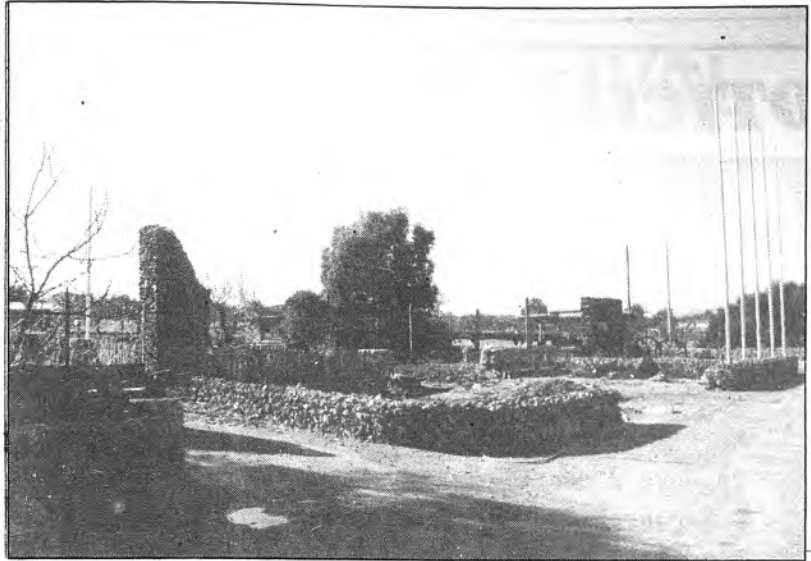
camp amb la finalitat d'aconseguir integrar-se en una empresa comuna, confeccionant una guia turística única que inclogui a més les particularitats de cada sector.

Segons Ventura Rubí "existeixen tres problemes que encara no estan definits: el marc jurídic, les ajudes financeres i el règim fiscal".

Del marc jurídic ja n'hem parlat poc abans i pareix que la Conselleria de Turisme no estarà gaire temps a treure una normativa específica. Pel que fa al segon problema, el de les ajudes financeres, està parcialment resolt per les subvencions atorgades a través del Reglament 808 de la C.E. per a zones de muntanya, desfavorides o deprimides. Per últim, i referent al règim fiscal, cal aclarir si el producte turístic obtingut amb aquestes activitats hauria d'estar inclòs en el règim fiscal agrícola o en el turístic.

I és precisament aquí on sorgeixen els primers problemes. Es tractarà realment de pagesos que, per acabar de completar els seus petits ingressos, acondicionaran i llogaran un parell d'habitacions, o es tractarà d'empresaris d'altres sectors (moltes vegades estrangers) que, després de veure com està la costa mallorquina, es giraran cap als pobles de l'interior, compraran alguna possessió i hi muntaran el seu "hotelet".

Ningú dubta ja de la

necessitat d'un canvi urgent a la pagesia mallorquina, però d'aquí a que l'única solució per al pagès sigui convertir-se en barman o recepcionista i que la dona faci de netejadora de cambres hi ha un abisme.

Segurament s'haurà de lliurar una forta batalla

on la desinformació serà el millor aliat pels nous urbanitzadors de la ruralia mallorquina, vestint-la de riquesa i prosperitat. I això, diguin el que diguin, no és agroturisme. En resum, s'ha d'evitar que l'agroturisme es desvirtui i el seu caire turístic ofegui l'activitat agrària. ■

EN QUATRE PARAULES

Hi ha una cosa amb la qual, quan tenc temps, m'agrada passar una estona i és mirar passar la gent. Amb la manera, a vegades neguitosa, de passada pots anar descobrint moltes coses: la gent té cada un el seu temperament i el manifesta en les coses més normals de cada dia, fins i tot en el caminar. Però la meua curiositat no és per descobrir tal o qual defecte en aquest o en aquell altre, no; és més bé per aprendre qualque cosa d'aquella gent que passa i certament no et diu res. En ella veus la diversitat de caràcters, la distinta manera de ser, i també te n'adones que en el món no estàs tot sol i que has de conviure fins i tot amb aquells que passen i no et diuen res. ■

Santiago Cortès

NOTÍCIES LOCALS

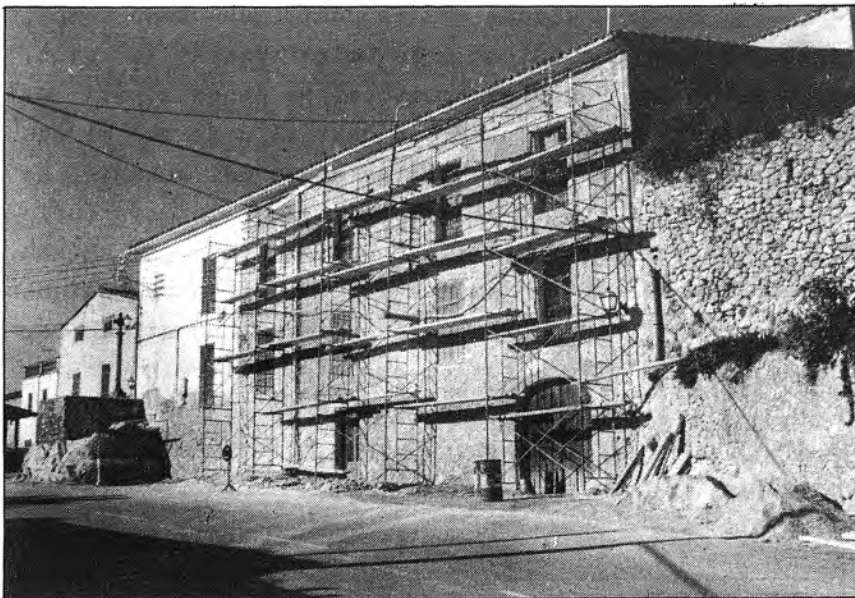
DESEMBRE

- Dia 1. Morí madò Aina Miralles Vives, als 92 anys d'edat.
- Dia 5. Començaren les obres a la façana de l'edifici de les *Escoles Velles*. Naixement del segon fill de Sebastià Amengual *Abrines* i Antònia Garí.
El diari *Baleares* publicà un suplement dedicat al nostre poble.
- Dia 6. La secció *La gent* del *Diario de Mallorca* dedica un espai al batle de Lloret.
Els diaris *Baleares* i *Ultima Hora* publiquen cròniques anunciant la celebració, a Lloret, de la *IV Festa dels Goigs*.
- Dia 7. Festival recreatiu-musical, al Centre Parroquial, organitzat per l'Escola i el Grup de Ball *Sa Font Figuera*.
- Dia 8. Festa de la Immaculada. Hi hagué ofici solemne.

- Dia 9. Se celebra a Lloret la *IV Festa dels Goigs a Mallorca*.
El *Diario 16* publica una crònica sota el títol "*Hola, mi amor!!!*", en referència al Festival.
- Dia 10. Festa de la Mare de Déu de Loreto. Tradicional processó pels carrers del poble.
- Dia 11. Crònica al *Diario de Mallorca* "*Lloret celebrò la Virgen de Loreto con la Festa del Goigs*".
- Dia 13. Morí en tràgic accident de circulació l'amo En Mateu Ferrer Genovard, *Bolero*.
- Dia 15. Noces de Mariano Serrano (de Costitx) i Magdalena Regis *Tuti*.
- Dia 19. Ple extraordinari de l'Ajuntament.
- Dia 20. Sortida de l'*Associació de la Tercera* a la Seu de Palma.
- Dia 21. Vacances escolars.
- Dia 24. Tradicionals Matines. Com cada any l'Ajuntament convidà els assistents a coca i xocolata.
- Dia 25. Dia de Nadal.
- Dia 31. Darrer dia de l'any. Raïm i xampany davant el rellotge de l'església.

Amb el suport de
l'Ajuntament de
Lloret de Vistalegre

La primera setmana de desembre començaren les obres d'agencament i millora de la façana de l'edifici de la Tercera Edat. El cost total de l'obra és de 4.065.600 pessetes.

FESTIVAL

Del 7 al 10 de desembre va ren tenir lloc els actes festius amb motiu de la Festa de la Mare de Déu de Loreto. Si bé els actes centrals de la celebració eren la tradicional processó amb la imatge de la Mare de Déu i la IV Festa dels Goigs que enguany se celebrava al nostre poble, l'acte que aixecà més expectació fou el Festival que, organitzat per l'Associació de Pares i Sa Font Fi

guera, es féu el divendres dia 7.

Amb un Centre Parroquial ple de gom a gom, els nins dels distints cursos, de Ca Ses Monges i de les Escoles, interpretaren les seves cançons i anaren fent les seves representacions, mentre que les actuacions dels majors es reservaven pel final.

Després d'una sèrie de nùmers musicals que foren molt

aplaudits, començà el capítol 483.546 de la sèrie *Cristal*. A partir d'aquí els aplaudiments i les rialles foren constants i es confonien amb els diàlegs dels actors fins al final de la comèdia que també ho va ser del Festival.

Els beneficis econòmics anaven destinats a pintar sòtil i parets del Centre Parroquial.

IV Festa dels Goigs

Amb una nombrosa participació el passat dia 9 de desembre va tenir lloc, en el marc de la Festa de la Mare de Déu de Loreto, la IV Festa dels Goigs que anualment organitzen els "Amics dels Goigs".

Molts foren els assistents a tots els actes d'aquesta IV Festa, la qual va concloure amb un dinar amb un centenar llarg de comensals. Tot va començar, de matí, amb una missa que va presidir el Canonge de la Seu de Mallorca, Pere Joan Llabrés.

Rafel Bordoy i Pomar va ser l'encarregat de parlar sobre "Les col·leccions de goigs a Mallorca" en el transcurs d'una conferència que pronuncià tot just acabada la missa.

Al parlament del go-

gista Rafel Bordoy seguí el concert de goigs a càrrec de la Coral Ximbellí, sota la direcció de Bartomeu Ripoll. Foren interpretats els següents:

Goigs a la Llibreria Jovellanos

Goigs als Sants Abdon i Senén

Goigs al Sant Crist de Biniamar

Goigs a Santa Maria d'Andratx

Goigs a Sant Domingo

Goigs a la Mare de Déu de la Panada

Goigs a la Mare de Déu

de Lluc

Abans, en el transcurs de l'acte, es va retre un homenatge al M. I. Sr. D. Pere Joan Llabrés i al Sr. D. Francesc Salleres i Joan pel seu treball en la composició i edició de goigs, i els fou lliurada una placa commemorativa.

També es va inaugurar l'exposició de goigs i objectes relacionats amb la Mare de Déu de Loreto i de l'obra gogística del M. I. Sr. D. Pere Joan Llabrés, ubicada a la capella fonda de l'església parroquial.

Com a record de la diada es repartí a tots els assistents una reproducció dels "Goigs a llaor de la Mare de Déu de la Panada", la imatge de la qual presidí la celebració. ■

S'ESTANC

tabacs, revistes
i papers

SELECCIÓ BALEAR DE PORCÍ

DEMOGRAFIA

NAIXEMENTS:

Dia 5 de desembre va nèixer Sebastià Vicenç Amengual Garí, fill de Sebastià Amengual i Antònia Garí. Enhorabona!

MATRIMONIS:

Dia 14 de desembre es casaren Melchor Nolla Palmer i Magdalena Palomares Massanet. Enhorabona!

Dia 15 de desembre es casaren Mariano Serrano Ramis i Magdalena Regis Rossinyol. Enhorabona!

DEFUNCIONS:

Dia 1 de desembre morí Aina Miralles Vives, als 92 anys. Havia nascut el 28 d'agost de 1898. Descansi en pau!

Dia 13 de desembre va morir Mateu Ferrer Genovard. Al cel sia!

Un grup de ramaders de porcí de Mallorca han constituït una Societat Agrària de Transformació per tal de crear una granja de multiplicació. L'associació es diu "Selecció Balear de Porcí" i va celebrar recentment una assemblea general per fer definitiva la junta rectora, un dels vocals de la qual és el llorità Miquel Coll, "Lleter".

La finalitat de la Societat, composta per quaranta-vuit socis, és que la futura granja de multiplicació i selecció serveixi per cobrir les necessitats de truges mares del sector a Mallorca. El projecte compta amb el suport de la Conselleria d'Agrí-

cultura que hi aportarà una subvenció de 20 milions de pessetes, mentre que la inversió inicial s'acosta als 60 milions.

La granja estarà ubicada a uns terrenys del terme d'Inca, molt prop de Llubí, d'unes sis quarterades d'extensió i es construirà en tres fases. La finca comptarà amb unes naus amb capacitat per allotjar unes cent mares i tota la producció de cries, que es creu que serà d'unes 1.800 porcelles. Està previst que la granja comenci a funcionar d'aquí a uns vuit mesos i ha estat planificada perquè resulti assequible als petits ramaders. ■

xafarderies

de na Ben Vista

Bon any... i venturós. Això si mos deixen. Diven que els anys cap-i-cua duen molta sort. Sort en duim ja només d'estar vius i poder pagar. Perquè pagar, allò que se diu pagar, és una cosa que tothom sap fer i l'aprèn sense voler i tot. Perquè ja me direu: a noltros, es més majors, mos pugem un sis i pico per cent, però sa corrent puja més, i sa contribució, i es menjar... valdria més que es dotbers no existissin: pareix mentida que aquests quatre paperots mos facin fer tantes beneïtures. I no en facis tu, i veuràs!

Que es temps canvien ho sap fins i tot es Pi Gros, s'arbre, no sa revista. Ara fa uns trenta anys -ai! cavallet quan eres jove...!- quan anava per Sa Comuna m'agradava veure ets al·lotons jugant devers es Pi: jugaven a "pistoleros". Ara, com si se volgués fer honra a allò que diu "No hi ha temps que no torn", ara han vengut ses caravanes i n'està ple. Només falta que venguin ets "indios" amb fletxes i foc.

XOCOLATADA

Vaja una xocolata bona! Ell no pareixia feta del saig -aquest home té les mans beneïdes per segons quines coses-. Me'n vaig beure dos tassons ben plens, i aquella coca et feia fugir el fred. Aquest bon costum no s'hauria de perdre: és una de les poques alegries que els qui manen ens donen. Endavant, idò!

TRONCS

Aquells tronquets em fan enveja. Un vespre me'ls enduré per a la foganya de ca nostra. No és que vulgui criticar, però és una llàstima que les feines només es facen a mitges. I parlant de coses mitges fetes: És un gest que honra l'Ajun-

tament el no tallar cap arbre per posar a la plaça, és bo que doni llum, però refoi! Ell fa dos anys que no en posen i el forat on posaven l'arbre encara hi és, i un tros de tronc tapat amb un blòquet. És ben hora de llevar-ho i tapar així com toca el forat.

NADAL

Aquest fred m'ha rebenat els ossos. Però això du això. Quan surt al carrer m'agrada veure alegria. Proposaria a l'Ajuntament que, vist lo guapa que és l'Estrella de devora l'església, cada any fes dues o tres ornamentacions de Nadal -amb bombetes i ferro- per posar a l'entrada del poble i a qualche carrer: trob que fa més festa i més Nadal. I és que nosaltres que no podem anar a la capital o a altres bandes ens agrada veure les nostres coses ben guapes.

AJUNTAMENT

I xerrant de guapos. L'altre vespre vaig afinar uns regidors que sortien amb una panera de Nadal que feia feretat. Vaja! Ell s'han fet un bon regal! -vaig dir-me-. Però voltaren cantó i entraren dins ca Ses Monges. Veus, això està ben fet, perquè aquest detall vol dir que almanco es pensa amb aquelles persones que fan el bé. L'Ajuntament ho hauria de fer més sovint en això i no només en dates assenyalades. Enhorabona!

"¡HOLA MI AMOR!"

La pell se'm va posar de gallina. La gargamella se'm va fer un nus. Les orelles se'm posaren a xiular com un tren quan vaig sentir el nostre batle dient amb el pundonor i valentia que el caracteritzen: "¡Hola mi amor!". Sé cert que

moltes tengueren enveja a na Maria -jo mateixa hagués volgut estar al seu lloc, aquest vespre-, a qualcuna, fins i tot, li queia la llagrimeta. Aquest Luis Alfredo ens farà tornar boietes! I en Jaume, vaja una veu! Mai m'haguera pensat que sapigués cantar tan bé: no es notava cap diferència.

GOIGS

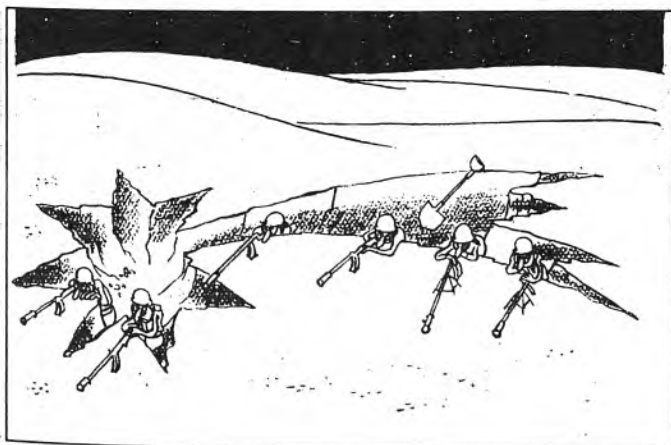
El que més m'agradà fou la Mare de Déu de la Panada: creia que la deixarien a la Parròquia. No vaig entendre massa coses perquè hi havia molta de gent sabuda, però deu ser una cosa bona, perquè don Santiago estava un poc nerviós i anava d'aquí allà sense aturar. Trob que el nostre capellà hauria d'escriure uns goigs nous a Sant Domingo o a la nostra patrona, fer-los imprimir i repartir-los per les festes patronals; seria tot un detall. Però ja sabeu que no se'n poden fer tantes, val més poques i ben fetes. Hala, idò, endavant les atxes!

REIS

M'agradaren perquè els qui hi eren volien passar-s'ho bé. Hi havia més gent de fora poble que del poble, però fillets això és una passi que ja no passarà mai. La gent del poble ens pensam que no hi ha ningú més fora del nostre poblet, però la realitat és una altra. Ens hi haurem d'avesar: fixau-vos que la gent de Ciutat se'n va als pobles perquè els reis donin el regal en mà als seus fills. Per això dic que ens hi haurem d'avesar.

CASETETA

Deia que aquella teulada de Sa Comuna,

devora el Cementeri, era per esperar el camió o per berenar. Idò no: hi han posat una guia de Sa Comuna. Diven que hi volen posar una "àrea recreativa forestal". Això m'assusta perquè si comencen a venir cotxes, motos, gent amb carratonades d'al·lotons, destrossaran Sa Comuna, perquè crec que massa educats no ho són i no sé si n'aprendran mai. Als caçadors que protegeixen els esclata-sangs no els quedarà més remei que anar-se'n a un altre poble a caçar, perquè aviat tot serà un campament. No, i tanmateix aniré a cercar esclata-sangs i a passejar per Sa Comuna: sempre ho he fet i ho seguiré fent, per molts de "rofotes" que duguin.■

Sa glosa

BON NADAL
I FELIC ANY NOU

Com que us tenc a la memori,
amb mots de suaus murmuris
us envii els meus auguris
amb glosa gratulatori':

Pau, salut i benaurança
amb molta de sort feliç
i que aquest món, patalis,
recobri prest la templança.

De ma modesta collita
usen compartesc un brot
del meu cor que, sense grop,
us desitja llarga vida.

Ben de cor,
amb una abraçada de'n

Fere Gil

desembre 1990

PER UN PROJECTE SOCIAL ARRELAT

Des de la visió personal d'un membre d'un partit modest, si el jutjam per la representació que té a Lloret fins al moment, o des de la visió d'un membre d'un partit que governa l'Estat Espanyol des de fa més de deu anys, i per tant també a Lloret, entenc necessari adreçar-me a vosaltres per tal de difondre en línies bàsiques quin és el nostre projecte polític recentment aprovat en el nostre sisè congrés.

Al llarg d'aquests anys s'ha intentat per part dels socialistes d'impulsar el municipalisme progressista, o sigui, l'actuació dels socialistes als ajuntaments, com política complementària a l'actuació del nostre Govern de l'Estat per millorar la qualitat de vida dels nostres ciutadans, prenent mesures cara a obtenir el que abans s'ha esmentat, no essent uns simples gestors municipals capaços tan sols de millorar la infraestructura del nostre poble. L'Ajuntament és l'administració més propera al ciutadà, la que connecta directament amb ell, a la que li planteja les demandes més urgents, la que mitjançant inversions ben dirigides i bons serveis fa augmentar la qualitat de vida i, per tant, l'ajust necessari per

aconseguir l'Estat del Benestar.

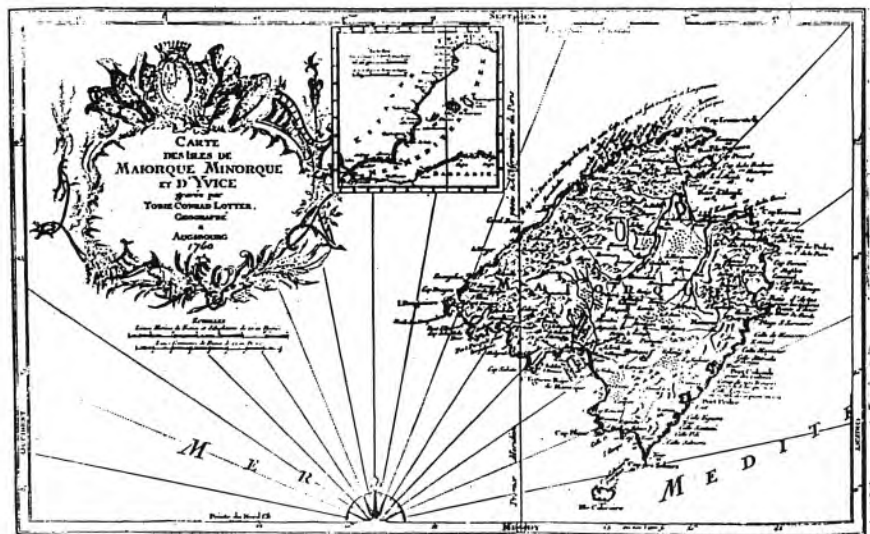
De cada vegada més els ciutadans demanam més qualitat de vida i, dins l'economia de lliure mercat en què ens movem, les administracions públiques han d'actuar de correctores de les desigualtats individuals, socials i territorials, gravants els ciutadans i pobles més afavorits i redistribuint els diners entre els menys afavorits. Per això, hem de tenir sensibilitat social i pobles com Lloret, de l'interior del Pla, necessiten per part de l'administració autònoma aquesta sensibilitat, i hem de desenvolupar cap a ells una política de dotació d'infraestructures bàsiques (clavegueram, aigua potable, depuradores, carreteres...), una políti-

ca social clara i contundent que arribi al ciutadà (menjador, assistència domiciliària, assistència social...).

Dins aquesta millora de qualitat de vida hi va inclosa, per part dels ciutadans, una major sensibilització cara a l'ecologia, al medi ambient i a l'ordenació del nostre territori.

El tema de la joventut està descurat. Hem d'evitar el dessagnamet de la població jove que abandona els nostres pobles. S'han de potenciar i/o crear els consells municipals de joventut per potenciar les iniciatives i les activitats juvenils.

També la Tercera Edat ha d'esser l'objectiu d'una política social progressista i més a un poble amb un percentatge tan alt d'a-

questa població major. L'INSERSO i l'Administració Autònoma han de sostenir econòmicament i amb infraestructura les associacions de majors per desenvolupar programes culturals (tallers, escoles, grups de teatre, educació d'adults...), o simplement l'organització del seu temps lliure en activitats de tot tipus.

Es tracta en definitiva d'un projecte social arrelat que tengui en compte la personalitat del poble, la participació ciutadana i com objectiu la millora de la qualitat de vida. Aquest és el projecte, però tot projecte necessita d'unes persones i necessita d'una estructura organitzada que li doni suport. No és suficient un grupet més o menys altruista, més o menys inquiet i assessorat per un líder. Avui en dia es necessiten partits forts que s'aboquin a un poble com Lloret que necessita de més de dues mans per aconseguir béns de tot tipus, i el necessita ja, no tinguem la impressió de perdre l'ocasió i el tren del progrés.■

Gabriel Miralles Pizà
Secretari de Política Sectorial de la Federació Socialista de Mallorca
PSIB-PSOE

Associació de la Tercera Edat

Amb motiu de les passades festes l'Associació va celebrar, dia 30 de desembre, una xocolatada per a tots els socis i persones majors. També es muntà un betlem al local social que pogué ésser visitat per tots els interessats.

EQUIP MUSICAL

De part del *Consell Insular de Mallorca* s'ha rebut un equip musical que animarà les festes que pugui organitzar la nostra associació. L'estrena tengué lloc durant la xocolatada de Cap d'Any.

DARRERES ACTIVITATS

Dia 20 de desembre anàrem a Palma per assistir a la felicitació que cada any per aquestes dates dedica el Sr. Bisbe de Mallorca a les persones majors. L'acte havia estat organitzat pel moviment de la Tercera Edat *Vida Creixent* i abans se celebrà un concert.

Després de l'eucaristia i de la felicitació del Sr. Bisbe, visitàrem el Museu Artístic de la Seu, ens passejàrem pel centre de Palma, i férem una visita al Betlem instal·lat pel BBV al Claustre de Sant Antoni.

L'última activitat realitzada fou dia 11 de gener. Aquesta vegada anàrem a la *Sala Rialto* de Palma a veure la comèdia de Xesc Forteza *Una de lladres i serenos*. Com sempre En Xesc ens va fer passar una estona més que agradable i divertida.

PRÒXIMES ACTIVITATS

Com cada any pensam participar a les *Beñeïdes* de Sant Antoni i a Sa Rúa. Per altra banda, el darrer diumenge de Carnaval, farem un dinar de matances per a tots els socis.

Antoni Niell

Fa més de dos mesos que el Torrent de Pina rajà i amb un bon cabdal. Aquesta fotografia fou feta dia 7 de desembre.

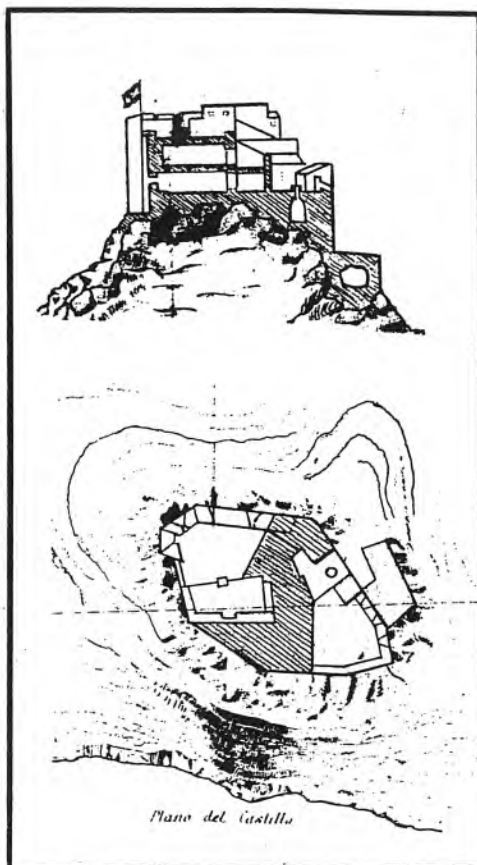
ELS SEGLES OBSCURS

En els denominats "segles obscurs", és a dir, des de la caiguda de l'Imperi Romà fins a la fi de la dominació àrab, Cabrera continua essent important. Allà hi hagué el primer monestir paleocristià d'aquesta zona de la Mediterrània. El monestir havia estat fundat pels agustins, concretament pels companys de Sant Paulí cap als anys 400 d.C., essent el seu únic prior conegut Fra Eudoxi.

Si ha passat a la història ha estat per l'epístola del Papa Gregori I al defensor Johannes, l'any 603, en la qual diu que els monjos de Cabrera "viven tan dissolutament i la seva vida està tacada amb tals maldats que pareix que militen més al servei del Diable que de Déu".

Certament, d'aquestes notícies i de les restes trobades del període bizantí, és després que Cabrera degué estar bastant poblada fins a la conquesta musulmana, les primeres notícies de la qual daten de l'any 707.

Tal vegada foren els àrabs qui construïren els primers fonaments del castell aprofitant alguna fortificació romana anterior, donat el lloc estratègic per dominar l'entrada del port. De tota manera no hi ha notícies, ni restes importants de l'època. Els monjos degueren ser passats a ganivet i Cabrera entrà en una nova època de progressiu despoblament, donat l'augment de les ràtzies

pirates sobre les illes.

LA CONQUESTA I L'EDIFICACIÓ DEL CASTELL

En els annals consta que el rei En Jaume conquistà Cabrera i Conillera, el que suposa que desallotjà les guarnicions o nuclis d'habitants que hi existien.

Jaume I donà l'illa a Ferrari de Sant Martí, paborde de Tarragona, qui l'any 1248 cedí el domini útil, davant les contínues invasions pirates, a Bernat Claramunt i Guillem Huguet, que es prepararen per defensar-la.

El castell fou construït a finals del segle XIV. L'any 1410, dos guardes -Pere i Guillem Saragossa- tenien contractada la seva defensa amb un salari de 216 lliures. Segons

consta en els documents, a vegades estaren fins a nou anys per cobrar-lo.

Però feina no en faltava. Començava el destí de l'illa com a escenari continu de carnisseries contra els pirates, algerians, turcs... la major obsessió dels quals era destruir el castell, cosa que aconseguiren varies vegades.

Les incursions pirates despoblaren l'illa, on només hi quedà una reduïda guarnició i els pescadors que s'hi resguardaven. Cabrera ja no era un centre de comerç com en segles anteriors, sinó un lloc on es corria el perill de morir o d'acabar com a esclau a qualsevol mercat del nord d'Àfrica.

Així, el 9 de febrer de 1510 arribaren al port dues galeres de pirates barbarescs, que ocuparen el port fent presoners 22 pescadors amb les seves barques. Degut al mal temps, els pirates hagueren de romandre 11 dies a l'illa, la qual cosa permeté als Jurats i al Virrei de Mallorca enviar 200 homes sota el comandament de Francesc Burgès a rescatar-los.

Els pirates, que havien tengut l'ajuda d'un renegat, es defensaren sense èxit dels mallorquins. Aquests rescataren els pescadors i feren 85 presoners entre els pirates. El renegat quedà mortalment ferit, però com que els mallorquins no volien que es morís sense haver aplicat justícia, el dugueren a

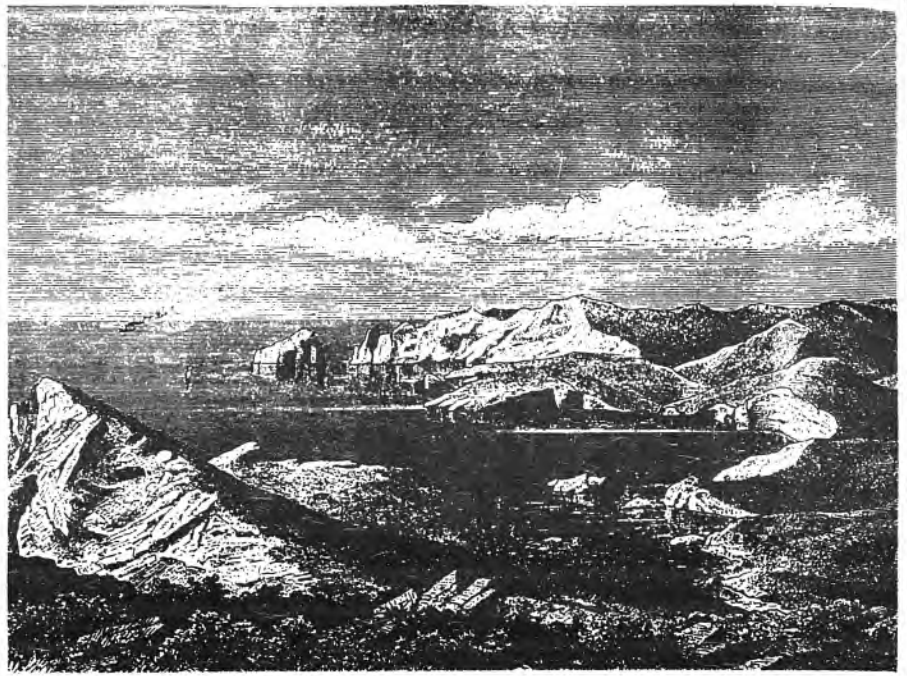
la placeta del moll, el fermaren a un bastó, l'apedregaren, l'estenellaren i el remataren a estocades.

Tan gran era l'ofensiva pirata que el castell fou devastat el 1534, 1537, 1540, 1556 i 1577. El 30 d'octubre de 1583, set galeres de pirates desembarcaren a Cala Ganduf, a un punt que no es veia des del castell, i sigil·losament s'hi acostaren. Només hi havia sis homes de guarnició i un d'ells -confiat- sortí del recinte. Els pirates l'agafaren i l'obligaren a cridar els altres dient-los que havia trobat una guarda de conills dins una cova. Així, tots foren fets presoners i els pirates dinamitaren el castell.

Un pescador va veure les explosions i avisà les autoritats, les quals organitzaren una expedició i rescataren el castell. També el terrible Barbarroja va fer de Cabrera i Sa Dragonera una base per interceptar el tràfic marítim en aquesta zona de la Mediterrània.

EL COMENÇAMENT DE LA RUÏNA

Tantes vicissituds i l'encariment de les obres de restauració feren que el castell anàs perdent solidesa. L'any 1601 ja amenaçava ruïna i, encara que es volgué fer una torre a Cala Ganduf, els pressuposts no bastaren. Es realitzaren noves reparacions els anys 1698 i 1701, i la darrera vegada que el castell utilitzà la seva artilleria fou el 1715 du-

rant la guerra de Successió, de trist record per a catalans i mallorquins. L'esquadra de Felip V entrà en el port i el castell passà a mans enemigues.

El 1716 el castell deixà d'estar subjecte a la Universitat de Palma i passà a mans de l'exèrcit. Des de llavors començaria a ésser utilitzat com a presó.

Quan arribaren els francesos fets presoners a la batalla de Bailén, el castell ja estava ruïnós. En ells hi visqueren els oficials i s'hi construí un improvisat hospital. Els ferits eren pujats mitjançant un cistell accionat amb corrioles, i la proporció sovint era d'un ferit que pujava per dos que baixaven morts.

A una de les cisternes els francesos hi habilitaren un petit teatre, i també visqué al castell el capellà encarregat de la salut espiritual dels pre-

soners, Damià Estelrich.

Després dels francesos, Cabrera continuà éssent utilitzada com a presó fins al 1830 per a la qual cosa s'hi construí una presó.

El 1879 es dotà d'artilleria per última vegada al castell, que ja era en estat ruïnós i també es realitzaren els primers camins per les muntanyes de l'illa.

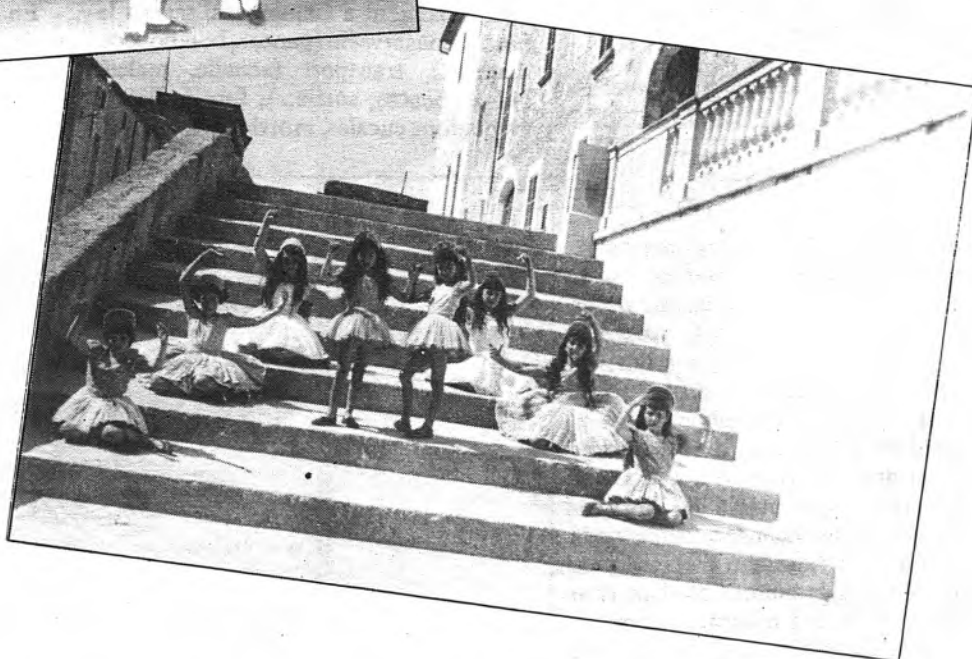
A partir d'aquí, el castell ha romàs com a testimoni mut del passat de Cabrera guardant en les ves parets el record de tota la història tràgica de l'illa. ■

C.G.

Aquest article s'inclou en el Conveni sobre Normalització Lingüística signat entre la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports i l'Associació de Premisa Forana de Mallorca, 1990.

ES PARADO

Ara que a Lloret tornam tenir un grup de ball organitzat i prou actiu, com és *Sa Font Figuera*, resulta interessant recordar aquella altra agrupació que passejà el nom del nostre poble arreu de la nostra illa i que comptà les seves actuacions per èxits. Ens referim, és clar, al *Parado de Lloret*.

A les actuacions solien presentar una part de balls mallorquins i una altra de balls diversos i del folklore d'altres regions; i així ho reflecteixen les dues fotografies reproduïdes que tenen una trentena d'anys.

A la primera, ballant *Toni Moreno* a Palma, podem reconèixer, d'esquerra a dreta, a Maria Sastre de Can Pere Antoni, Mateu Bauzà Moll, Catalina Sastre de Can Pere Antoni, Maria Jaume Xineta i Miquel Vanel Mandau.

A la segona, feta amb el vestuari que duïen les nines per ballar la cançó *Ya son las dos*, veim a Na Margalida Picornell Munar, Antònia Ferrer Traqueta, Magdalena Garcias Blanca, Maria Jaume Xineta, Magdalena Jaume Xineta, Maria Costa Curta, Isabel Ferrer Eivissenca i Magdalena Ferrer de sa Botiga Nova.■

Fotografies cedides per Maria Jaume Xineta.

Tercera Edat

EXCURSIÓ

al Mercat de Santa Maria i visita a la fàbrica de mantes de llana *Ruycal S.A.*

Dinar al *Restaurant Oasis* (Algaida).

Horabaixa: Visita als Santuaris del Puig de Randa.

Autocar subvencionat per *Ruycal S.A.*

Preu dinar: 850 pessetes.

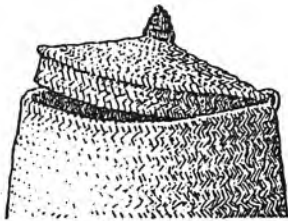
Apuntar-se abans de dia 23.

Llibres

GELABERT, M. / NIELL, F. / RAMIS, A. / SUREDA, J. / SUREDA, P.

L'OBRA DE PALMA CISTELLES, GRANERES I CORDATS

Amb la intenció de reflexionar sobre el fet de que "hom comença a apreciar el que l'envolta quan se n'adona que li fuig de les mans", com diuen a la presentació, un grup d'investigadors artanencs ha elaborat un exhaustiu estudi sobre l'obra de palma i l'ha publicat sota el patrocini de la Conselleria de Comerç i Indústria del Govern Balear i la Caixa de Balears. La presentació del llibre -aquest estiu passat- va anar acompanyada d'una completa exposició d'objectes de palma -cistelles, graneres i cordats, com assenyala el títol- i tindrà la seva seu permanent en el Museu d'Artà, encara que, amb les oportunitats gestions, podria tenir un caràcter itinerant per diversos indrets de l'illa.

Els primers capítols tracten sobre l'origen de la cistelleria i sobre l'obra de palma a través del temps, la qual, encara que se n'hagin trobat testimonis a diversos jaciments arqueològics, sembla que fou introduïda a l'illa amb la dominació islàmica.

Un altre capítol parla del garballó i de la resta de primeres matèries utilitzades en cistelleria: el càrritx, la palla, la ràfia, la canya, la pita, l'estam i els productes utilitzats per tenyir-los o decolorar-los, segons els cassos, així com de la seva distribució geogràfica pel món, la Mediterrània i Mallorca.

Més envant dona un repàs a les eines i instruments utilitzats per a la seva elaboració: estenalles, falç, falçó, barxa, ganivet, agulles, fermadors, pentinadors, alenes, estisores, etc., dibuixats amb una gran precisió per Biel Bonnín, el mateix que va dibuixar aquelles precioses làmi-

nes sobre els molins d'aigua que publicarem pel juny del 88.

Un altre capítol ens conta tot el procés de recollecció, ensofrat, tenyiment dels brins i trenat -conegut popularment com *fer llatra*-, amb les nombroses i ben explicades variants. Aquí és on es parla de com es fan les cistelles, graneres, graneretes i cordats de cadires i tibulets. Tot aquest capítol està il·lustrat amb fotografies actuals, ja que a Artà encara és ben vigent aquest tipus d'artesanía.

En el següent es presenten diverses classificacions dels objectes, segons la qualitat: *obra fina*, per a la llar i feta bàsicament a Artà i *obra guixada*, per a les feines del camp i transport, elaborada normalment a Capdepera; segons la funció: conservació (panera, bombonera, llenyer...), transport (senalla, maletí, bolsos, beaces, sàrria...), funció directa (ventadors, cucales, morrió, bres...), reli-

gió (palmes per al Dia del Ram, hisops, bazines...), etc.; i, finalment, segons les tècniques emprades: circular, longitudinal, cònic...

La darrera part conté una sèrie de fitxes dels diferents objectes de palma, amb la denominació, descripció, procés d'elaboració, eines i materials emprats per a la seva construcció i la funció a la qual hom els sol destinar, a més d'una referència bibliogràfica.

El llibre acaba amb unes reflexions sobre l'evolució de la cistelleria i amb la preocupació per la competència que els productes elaborats a la Xina o al Marroc està fent als artesans d'Artà i Capdepera.

En fi, un llibre complet que recomanaria a tots aquells que tenen interès per l'artesanía popular mallorquina. ■

Josep Cortès

L'ADORMIT DE LA VALL

És un clot de verdor, on canta un riu penjant bojament a les herbes uns parracs d'argent; on el sol de la muntanya altiva lluu; és una vall petita que bromereja de raigs.

Un soldat jove, amb la boca oberta, descobert el cap, i el clatell banyat dins del fresc créixens blau; dorm; és ajagut dins l'herba, sota la nuvolada, pàlid dins del seu llit verd on la llum plou.

Amb els peus dins dels gladiols, dorm. Somrient com somriuria un infant malalt, fa una becaina: Natura, bressola'l calorosament: té fred.

Els perfums no li fan fremir els narius
Dorm dins del sol, amb la mà al pit
Tranquil. Té dos forats rojos al costat dret.

Arthur Rimbaud
(1854-1891)

(Traducció de Joan Daniel Bezsonoff)

POLVOS MÀGICS

No podeu creure...

- que els moros vulguin guerra.
- que de golfos n'hi ha per tot.
- que d'una guerra tan enfora ens puguin arribar els esquitxos.
- que en "Es Pi Gros" surtin les notícies un poc estantisses.
- que les eleccions siguin tan aprop.
- que a Lloret ja hi hagi quatre candidatures.
- que les arrencades de mul tenguin arribades d'ase.
- que d'ases n'hi ha per tot.
- que a Sa Comuna puguin arribar a fer-hi un hotel.
- que no tendran problemes d'aigua corrent.
- que el proper batle passarà a la història per haver posat les aigües netes i brutes a Llorito.
- que a Lloret facin falta tants d'aparcaments o sobrin tants de cotxes.
- que Na Ben Vista ja digué que haurien d'ha ver fet un aparcament subterrani a la plaça.
- que l'any que ve hi ha Jocs Olímpics.
- que no "por mucho tempranear amanece más madrugó".
- que "Es Pi Gros" sigui la revista més llegida dins Llorito.
- que Sa Comuna sigui dels lloritans.

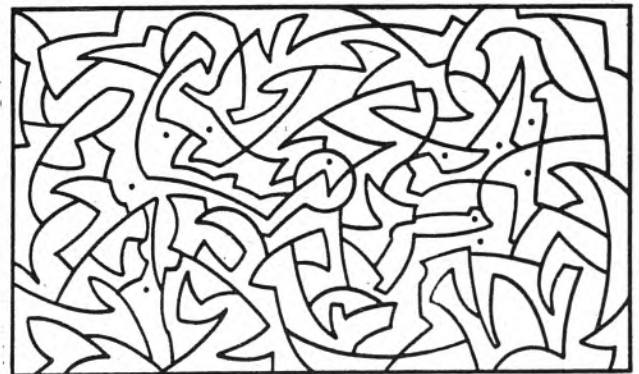
...idò és ben ver

7 DIFERÈNCIES

TROBAU-LES

DIBUIX AMAGAT

SOLUCIÓ:

- 1.—Quadre.
- 2.—Vela.
- 3.—Bola.
- 4.—Botella.
- 5.—Copa.
- 6.—Núm.
- 7.—Caixa.
- 8.—Lletre.

Molts d'Anys a Tots

